

Velja po pošti:

za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6-50
za en mesec " " 2-20

V upravnishtvu:

za celo leto naprej K 20.—
za pol leta " " 10.—
za četrt leta " " 5.—
za en mesec " " 1-70

Za pošilj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod iz dvorišča nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona štev. 74.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod

Upravištvu je v Kopitarjevih ulicah štev. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upraviškega telefona štev. 188.

Inserati:

Enostop. petivrstna (72 mm):
za enkrat 13 h
za dvakrat 11 „
za trikrat 9 „
za več kot trikrat 8 „
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta à 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja

vsak dan, izveniši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

K otvoritvi dume.

Peterburg, 14. maja.

Z veliko slovesnostjo, kakoršna se kaže samo pri carskem kronanju ali pogrebu, je bila otvorjena ruska državna дума. Vse, kar more le povišati blesk in sijaj carskega dvora, se je videlo dne 10. maja v marmornati Zimski palači okoli carja in njegove rodbine, ko je carsamodržec prvič stopil naravnost pred zastopnike ljudstva in jim govoril sam brez birokracije. Gosudarstvenna дума se ni popolna, kajti, od 520 poslancev jih je doslej izvoljenih 436. V kavkaških krajih, v sredi Azije in v Sibiriji, volitve počasi napredujejo. Bil je nenavaden prizor ob prvem prestolnem govoru: Pred carskim sijajem je stala muška Rusija v preprostih narodnih oblačilih, v delavskih kratkih suknjah, in v selskih dolgih kaftanih. Izvoljenim poslancem se je videlo, da niso tega vajeni, molče so poslušali, car je hitro prišel in po govoru tudi naglo odšel, bila je ceremonija, ki je ni hotel nihče motiti in ki je precej hladno minila.

Vse drugačno je pa življenje v Tavriški palači, v zbornici dume. Rusi se morajo parlamenta šele privaditi, in njihov državni zbor bo moral prestati še razne otroške bolezni. V prvih sedmih se je pa že pokazalo, kaj tlači najbolj rusko dušo, in debate o odgovoru na prestolni govor so dale povod, da so doslej zatirani, po svobodi hrepeneči zastopniki ruskega ljudstva dali prostega duška svojim srčnim čuvstvom.

Prvi klic, ki doni viharo po dumi, se glasi: Amnestija! Značilno je, da je predsednik dume, profesor Gredeskul, sam sedel že v ječi kot politični zločinec, in je v debati pripovedoval, kako je koprnel z 200 tovariši na božični praznik v ječi in kako željno so — zaman — pričakovali amnestije. Glavna govornika prvi dan sta bila Rodičev in Anikin.

Rodičev je predlagal, da se obrne дума do carja z adreso, v kateri naj se naglašajo brez-pogojna potreba popolne amnestije zaradi vseh prestopkov verskih, agrarnih in političnih. Govoril je: »Moj predlog ni strankarski, ampak je stvar vsega ruskega naroda. Amnestija in milost sta predpravici krone, a naša izjava je izjava vsega trpečega ljudstva, obrnjena naravnost do carja. Se je čas, da se želja izpolni. Morda bo že čez nekaj dni prepozna. V tem strašnem času so trpeli vsi od krvavih dogodkov, ki so pretresali domovino. Danes se sicer kri več ne preliva tako pogosto, a vendar se je že meseca maja izvršilo 99 smrtnih kazni. To se godi v krajih, o katerih se uči s šolskih Katehizmov, da v njih ni smrtnih kazni. Zahtevati moramo izpustitve teh razmer, da se upeljejo uredbe, ki bi uvedle mir v domovino in nam dale možnost, da delujemo za blagor Rusije. Krvave sence teh žrtvev se plazijo po tej sobani; treba jih upokojiti, da moremo mi delati. (Burno odobravanje.) Kdor misli, da bi amnestija bila sankcija za zločine, se moti. Smrtni sodbe in zatiranje — to so vzroki zločinov! Če hočete res zločine odpraviti, storite sami začetek in zahtevajte amnestije. S tem storite dejanje višje državniške modrosti. V trenutku, ko cela država drhti v navdušenju za prenovljenje, ne počitajte ljudske radosti s svojo skopostjo! Dajte veliko, široko milost! Pozabite krivdo enemu, in vam bodo odpustili mnogi. Amnestija mora biti splošna, brez vsakih izjem, za vse prestopke, katerih vzrok je bila zmotna. Za ljudi, ki so žrtvovali življenje za svoje ideje, ne sme biti smrtnih kazni. Nie se sme kaznovati samo s pomiloščenjem.«

Za njim je govoril Anikin: Slišali smo krasen govor o milosti. A jaz ne govorim o milosti, ampak o pravici. Jaz zahtevam, da se oprostite nedolžni. Deseteri tisoči nedolžnih ljudi, pograbljenih na ulicah, odvedenih od rodbin, umira v ječah, in si obupajoč razbija glavo ob zidove. Jaz zahtevam pravice. Deseteri tisoči kmetov sede po ječah, kjer se jim godi hujske, nego kaznjencem, ki so obsojeni na težka dela, žive v strašnih mukah in trpe, nevede za kaj! Te kmete zovemo roparje. Ali so pa kaj zakrivali? To je izstradano, krepostno ljudstvo, ki ne more ne svojih težav povedati, niti slišati razumne besede. Ne obsodite kmetov! Jaz kot kmet vam povem, da od njihovega trpljenja trpe vsi ruski kmetje in zahtevam zanje svobode!

Tako je šlo dalje, in dolga vrsta govornikov je mirne ali burne zahtevala amnestije. Saveljev iz Moskve je pa grozil s krvavimi nasilstvi, če se jim ne ustreže.

Vkljub najstrožjim vladnim naredbam, vkljub ogromni množici vojaštva, vsled katere je bil Peterburg te dni podoben mestu, zasedenemu od sovražnika, je ljudstvo vendar z nekako ekstazo pozdravilo 10. maj, od katerega je upalo, da se kar naenkrat izpremeni vse, kar je sovražnega in gnilega v Rusiji. Upali so, da zarja tega dne prinese solnce svobode in splošne sreče.

Mnogo tisoč glav broječa množica se je trla okoli Tavriške palače in napeto čakala na novice iz zborovalnice, ko so prihajali poslanci iz dume, jih je ljudstvo toplo pozdravljalo z glasnim klici. Objemali so jih, dvigali na roke in nosili okoli. Množica jih je poljubovala in jim stiskala roke, in naenkrat je bil pred dumo velik ljudski shod, na katerem so začeli govoriti moške iz ljudstva. Neki poslanec je obžaloval, da v carjevem govoru ni bilo niti besede o amnestiji, o razdelitvi zemlje in o delavcih. Rodičev je govoril: »Prva in edina stvar je zdaj ta, da rešimo jetnike. Oni so si zaslužili to od nas. Дума prej ne pride do rednega dela, dokler zadnjemu bojevniku za svobodo ne priborimo svobode. Poslanec ukrajinskih kozakov je govoril: »Pod doseganje vlado smo izgubili človeško podobo. Carjeva uniforma je ubila v nas človeštvo. Ne v Mandžuriji, ampak v lastni domovini so kozaki krvavo zmagovali. Pomagajte nam, ljudje božji, da se izbijemo iz te žalostne slave!« Poslanec kostromskega kraja je pozival ljudstvo, naj podpira dumo. »Nas v dumi«, je klical, »je le malo ljudi, a vlada ima v Peterburgu 100.000 vojakov. Brez vaše pomoči ne bomo nič dosegli.« In tisočeri so upili: »Svoboda, svoboda, amnestija!« Tedaj pa se je orožništvo na konjih kakor klin zagnalo v množico. Množica se je razdelila in zborovala dalje na raznih krajih.

Po delavnicah je polno kazakov. Delavstvo ne upa mnogo od dume. »Duma nam je potrebna«, pravijo delavci, »pa ne taka, kakor je ta. Preden si ta дума kaj pametnega izmisli, lahko vsi lakote poginemo. Tukaj gladne umirajo kazaki, v Odesi in Kijevu pa streljajo nanje s topovi.«

Okoli zimske palače se vozijo te dni avtomobili z železnimi oklepi in oboroženi z majhnimi topovi. Mnogo poslancev se je iz dume peljalo s parobrodom po Nevi. Z bregov so jih spremljali burni »hurá«-klici. Ko je priplul parobrod do ječe, v kateri so politični zločinci, so na parobrodu razobesili bele rute in glasno klicali jetnike. In ječa se je oživila in iz oken so se stezale blede roke. Bele rute so se pokazale iz omreženih oken in so vihrale poslancem dume, ki so klicali: »Čakajte, čakajte! Ali vas oprostimo, ali pa sami pridemo k vam!«

»Živeli poslanci!« je klicala množica. Med njo je nastopil zopet Rodičev. »Na boj!« mu kliče množica. Rodičev hoče govoriti, a zasliši se peket kazakiških konj. Med množico nastane panika in upitje. V par trenutkih so jo kazaki razgnali . . .

Mnogo podobnosti je med sedanjim položajem v Rusiji in med izbruhom francoske revolucije. Ali niso ti ruski veliki knezi, ki se v najtežavnejših časih svoje domovine zabavajo po Parizu, podobni versaillem dvoru, ki je požiral milijone ljudskega premoženja in podlem razkošju? Takrat je planilo ljudstvo tudi najprej nad ječo in je razdijalo Bastillo, da ni ostal kamen na kamenu. Tudi zdaj bi to storili takoj v Peterburgu, če ne bi množic krotila železna vojaška sila.

Druge dejanje francoske revolucije je bilo, da so segli po premoženju kraljevem, po cerkvah in bogataših. Tudi od tega odvrča velik del dume gotovo strah pred smrtjo, kar se jasno vidi iz dosedanjega zborovanja.

Stranke v dumi se še niso konsolidirale. Zdaj še le vre med njim, kakor v novem moštvu. Ti ljudje, ki so prišli prvič skupaj iz vseh krajev, tako različnih po noši, po razmerah in običajih, se še ne poznajo med sabo in dolgo bo trajalo, preden si določijo natančno smer delovanja.

Vsi kmečki poslanci zahtevajo, da se da kmetu več zemlje. Ko so kmeta osvobodili, so mu dali premalo zemlje, veleposestniki pa imajo ogromna posestva. Volilci se v mnogih krajih svojim poslancem naročili, da brez zemlje ne smejo priti več domov, a z novo zemljo jim morajo prinesiti več svobode. Zato pa so kmečki poslanci v dumi v težavnem položaju in morajo zaradi volilcev nastopati z najradikalnejšimi zahtevami.

Druge je stranka »kadetov«, ki ima to ime od svoje šifre »K. D.« Konstitucionalno-demokratska stranka. Pri volitvah je edi-

no ta nastopila že kot stranka s političnim programom. To je liberalna stranka, kajti v njej so veleposestniki, tovarnarji in uradniki. Njihov program je, da bi bila zemlja draga in delavec poceni. Stopili bodo gotovo v veliko nasprotje s kmečko stranko, ki že zdaj vidi v njih svoje glavne nasprotnike.

Delavski poslanci so pa ustanovili takoj »zvezo dela«, — »trudovaja grupa«. Ta je jako radikalna in stoji pod vplivom socialne demokracije. Ta zahteva, da se razdelijo vsa velika posestva, da se konfiscira samostansko premoženje, osemurni delavnik z 42-urnim tedenskim počitkom. Ta stranka zahteva splošno in enako volilno pravico, med tem, ko so kmetje bolj za kurialni sistem. Med njimi so skrajni revolucionarji, ki skušajo dobiti v stranki odločilni vpliv.

Monarhistov je komaj deset, da bi se upali svoje mnenje očitno zastopati. Tako je zdaj ruska дума čisto »levičarska«, da rabimo na zapadu običajni izraz. Ker se tudi kmečki poslanci jako nagibajo delavski stranki, in jih je samo kakih 100, ki stoje zdaj še izven nje, je jasno, da prevladuje v ruski dumi element, ki ni le proti absolutizmu, ampak ki ima prav revolucionarno-socialni značaj. Ker dumi še mnogo manjka do popolnosti, se danes seveda razmerje strank še ne more določiti, a to je gotovo, da bo glavno delo dume socialno-reformatorično — ako bo sploh delala.

Konservativcev v dumi ni. Zato se pa trudijo konservativni krogi, da bi vsaj zmerne elemente združili in otrgli od skrajne levice. V »Novem Vremenu« so izprožili misel, da se naj osnuje parlamentarni »centrum«, ki bi družil zmerne elemente vseh strank. A to bo težko šlo. Toliko vročih nujnih želja imajo ruski poslanci, da bodo izpočetka imele vpliv samo radikalne stranke. Še le sčasoma se bodo umirili in si stavili bližje cilje, vsled česar se bodo tudi stranke izpremenile.

Adresa na carja.

Peterburg, 16. maja ponoči.

Danes ob pol osmi uri zvečer je bila otvorjena četrtja seja dume, kateri je točno po naročilu adresa komisija predložila načrt adrese do carja. To je dokument, iz katerega veje ves duh sedanje dume. Poslanec Nabokov je čital obsirno adreso, iz katere posnemam le glavne stavke:

Najprej naglašajo, da vidi v prestolnem govoru jamstvo, da se bo car držal ustave po konstitucionalnih načelih. Дума pa obljublja carju, da mu predloži ustavo, v smislu soglasno izražene ljudske volje, na podlagi splošne volilne pravice. Дума hoče, da se državni red ustvari na podlagi državljanske svobode. Sedanje razmere pa so take, da v njih ni mogoče resnično delo za prenovljenje in zboljšanje Rusije. Vse prebivalstvo spoznava, da je najbolešnejša rana ruskega državnega življenja samovolja uradništva, ki deli carja od ljudstva. Prenovljenje je mogoče le, če se ljudstvo udeležuje postavodaje in nadzira izvrševalno oblast. Ves ruski narod je naidušeno pozdravil carski manifest z dne 30. oktobra, ki obljublja, da se bo na tej podlagi razvijala usoda Rusije. A že prve dneve svobode so zatemnili dogodki, uprizorjeni od onih, ki ljudstvu še vedno zapirajo pot do carja in teptajo vsa načela carskega manifesta ter pokrivajo Rusijo s sramoto, ko obsojajo na smrt brez sodnih preiskav, ko kršijo prava, streljajo na ljudstvo in ga vlečejo v ječe.

To postopanje upravne oblasti je tako globoke sledove pustilo v ljudski duši, da je nemogoče pomirjenje, dokler se ljudstvo ne prepriča, da oblasti, ki ime Vašega Veličanstva rabijo za plašč, ne bodo več postopale nasilno, dokler ministri niso odgovorni ljudstvu in dokler se vsa uprava ne reformira. Še le tedaj, če so ministri odgovorni ljudstvu, je mogoča neodgovornost carjeva. Samo ministerstvo, ki vživa zaupanje večine dume, more utrditi zaupanje do države in le pri takem zaupanju je mogoče mirno in redno delovanje dume.

Nato našteva дума posamezne potrebne reforme. Najprej je treba odpraviti izjemne odredbe o pokrepljeni brambi in o prekem sodni, pod katero pretvezo se razvija le samovolja in neodgovornost uradništva.

Vse, kar zdaj oddaljuje carja od ljudstva, se mora odstraniti. Zato дума zahteva, da se odpravi državni svet, ki obstoji iz imenovanih dostojanstvenikov iz visokih slojev, in ki stoji zdaj še med dumo in med carjem. Samo car in izvoljeni zastopniki ljudstva imajo nadzor nad upravo.

Zagotoviti se mora svoboda in varnost osebe, mnenja, besede, tiska, društev, shodov in štrajkov. Дума izdeluje ustavo na podlagi enakopravnosti vseh državljanov in hoče odstraniti vse privilegije stanovske, narodne in verske. Dežela se naj reši jerobstva upravnih oblasti in osebno svobodo naj smejo omejevati samo sodišča. Smrtna kazen se naj odpravi.

Bližnji smotri dume so, da se uredi razmere kmečkega prebivalstva. Ustava mora zagotoviti kmetu ravnopravnost in ga oprostiti samovolje, pritiska in jerobstva. Ravno tako se ne sme odlašati, da se ugotovi potrebam delavskega ljudstva. Prvi korak k temu je, da se da svoboda vsem delavskim organizacijam. Namen dume je povzdigniti gnetni in duševni blagor ljudstva in skrbeti za ljudsko prosveto.

Dalje smatra дума za potrebno, da se ustreže že davno dozorelim zahtevam posameznih narodnosti. Rusija je država, ki obsega mnogo plemen in narodnosti. Umiriti jih je mogoče samo s tem, da se ustreže zahtevam vsakega izmed njih in pusti prost razvoj njih individualnosti.

In slednjič končuje дума: »Vaše Veličanstvo! Na pragu vsega našega delovanja stoji vprašanje, ki živi v duši vsakega naroda in ki vznemirja tudi nas zastopnike ljudstva in stoji na potu prvemu koraku naše postavodajne delavnosti. Prva beseda, ki je zazvenela v dumi, in bila sprejeta s klici odobravanja od vsega zbora, je bila beseda: »Amnestija!« Dežela hrepeni po popolni amnestiji, to je zahteva ljudske duše. Ni je mogoče odreči, ni je mogoče odložiti. Vaše Imperatorsko Veličestvo! Дума pričakuje popolne politične amnestije kot prvega pogoja medsebojnega razumevanja med carjem in ljudstvom.«

Že med tem, ko je Nabokov čital adreso, ga je večkrat prekinilo glasno odobravanje. Grof Heyden s 50 kmečkimi poslanci je predlagal, da se vrši debata o adresi drugi dan, a дума je kljub pozni uri predlog zavrnila.

V debati je zahteval neki govornik, naj se tudi cerkveno premoženje porabi za zboljšanje kmetov. Neki drugi govornik je zahteval, naj se raztegne amnestija tudi na agrarne in verske zločine. Profesor Kovalevski je grajal pomanjkljivosti načrta o adresi, ki molči o legislativski in peticijski pravici dume, in ne naglašajo, da je državni svet le najvišja upravna, a ne legislativna ustanova. Profesor je končno zahteval, naj adresa tudi obsega besedilo, da dela дума na mednarodno mirno združitev vseh Slovanov. (Živahno dolgotrajno pritrdjevanje.)

Vilinski škof baron Roop je prosil dumo, naj sprejme v adreso nekaj besedi o ljubeznivem medsebojnem občevanju vseh stanov, narodnosti in veroizpovedanj.

Ker je bilo pripravljenih veliko govornikov, so sklenili, da sme govoriti vsak govornik le pet minut. Po daljši razpravi so odobrili prvi del načrta o adresi, tako, kakor je predlagal poročevalec. Odklonili so vse izpremenjevalne predloge, tudi onega, da se uvede splošna, enaka, direktna in tajna volilna pravica, ne glede na narodnost in veroizpovedanje, kakor tudi predlog za žensko volilno pravico.

Pri tem se je vnela zanimiva debata. Podolski poslanec Zabolotny je predlagal k besedam, »na podlagi splošne volilne pravice, besede »brez razločka in tajno«. Komisija je predlagala, da če se sprejme predlog Zabolotnega, naj se pristavi: »na podlagi splošne, enake, direktne, tajne volilne pravice brez razločka narodnosti in vere.« Zarakovski poslanec Anikin je zahteval »neomejeno« volilno pravico. Poročevalec Nabokov je izjavil, da komisija ni proti temu, a v adresi hoče rabiti le izraze, ki ž njimi soglašajo vsa дума. Zabolotny pravi, da vidi veliko nevarnost za ljudstvo v tem, da ta дума, ki ne izhaja iz direktne volilne pravice, nasprotuje splošni neomejeni volilni pravici. On govori v imenu milijonov kmetov, ki vsi zahtevajo to volilno pravico. Ženskih je 70 milijonov v Rusiji, ter so gotovo vse za žensko volilno pravico. Če jim prištejemo še vse moške, ki so za žensko volilno pravico, lahko rečemo, da je ogromna večina zanje in zahteva, da se odpravi politična brezpravnost ženskih.

Knez Sabrovskij pravi, da pri adresi ni časa za debate o volilnih pravicah. Voroneški poslanec Kruglikov pa pravi, da je on kot kmet nasprotnik ženske volilne pravice. Ženska naj doma gospodinja! Kmetice same si ne žele prav nič, da bi politično delovale.

Izpremenjevalni predlogi so bili vsi odklonjeni.

Potem so odobrili 6. in 7. točko načrta o adresi na carja. Točka 7. razpravlja o samovolji uradnikov.

Zoper Staboviča, ki je rekel, da zadostuje, da so ministri carju odgovorni, ne pa dumi, so sikali, in poslanec Vinaver ga je ostro napadel, da poje vedno tisto staro pesem, da je vsa moč v carjevih rokah. Ostra je bila debata zaradi odprave državnega sveta.

Ko bo končana razprava o adresi, nameravajo razpravljati o zakonskem načrtu, ki bo določil svobodo osebe, veroizpovedanja, zborovalno pravo, določila o judih, in pa enakost vseh veroizpovedanj in narodnosti.

Judje se boje, da ne bi kmečki poslanci nastopili proti njim in jim odrekli ravnopravnosti. Vendar so kmetje v tem vprašanju jako zmerni. Sprejeli so v veliki večini načelo popolne enakopravnosti in pravico, da ne bodo delali izjem, ker hočejo popolnoma svobodno, vsem pravično Rusijo. »Če damo uradnikom svobodo, da danes zatirajo jude«, pravijo kmetje, »bodo pa jutri zopet nas tlačili.«

Ker zahteva duma, da se naj odpravi državni svet, ni čuda, da so v vladnih krogih in v aristokraciji jako užaljeni in bi najrajši videli, da car duma razpusti. Bivši minister Durnovo je baje že izrekel to zahtevo. Posebno je uradništvo nezadovoljno z zahtevo amnestije, kajti če car dumi ugodno, je to velik udarec za ves dosedanj birokratski sistem. Trepov baje zelo hodi okoli carja in mu vsak dan natančno poroča. Predlagal je carju za pomočnika ministra notranjih zadev svojega lastnega brata, in car ga je tudi imenoval.

Od carjeve odločitve je tudi odvisno, ali ostane sedanje ministrstvo. Duma zahteva ministrstva, ki vživa zaupanje dume, a iz ostrili besed v adresi zoper one, ki stoje med carjem in med ljudstvom, je jasno, da duma ne bo zadovoljna, razen če car odpusti vse sedanje svoje svetovavce in jih nadomesti z novimi. Pravijo, da je Goremykin adresu dume imenoval nesramno. Če je to rekel, ne vem, a misli gotovo tako.

V dumi upajo, da vzame car člane nove vlade iz dume. V tem slučaju bi bil načelnik kabineta Muromcev. Ker odstopi Solskij kot predsednik državnega sveta, bo njegov naslednik najbrže Witte. Zadnje govorice trdijo, da dovoli car delno amnestijo, ki bo dala svobodo tudi revolucionarjem, razen voditeljev revolucionarnega gibanja, ki ostanejo v zaporu.

Poročanje listov o razpravah v dumi je jako pristransko. Konservativni listi, kakor »Novoje Vremja«, bi najrajši osmešili celo dumo kot nepotrebno komedijo. Brzojavke, ki prihajajo iz Rusije, se jako cenzurirajo in ne podajajo prave slike ogorčenja, nad in želja zastopnikov ruskega ljudstva.

Zbralo se je več članov dume in državnega sveta, da izdajo nov časopis »Duma«. To bo večerni list, občno političen in literaren, ki bo posvečen delovanju dume in bo natančno in nepristransko poročal o njenih razpravah. Glavni urednik ji bo Peter Struve; dalje so v uredništvu: član državnega sveta Vernadskij in poslanci dume: Kotljarevskij, Novgorodcev, Petrunkevič, Rodičev in Jasnopolskij.

Avstrijski Lloyd.

Trst, 17. maja.

Avstrijski Lloyd je imel 16. t. m. svojo generalno sejo, kjer so obravnavali o bilanci leta 1905, in o pogodbi z vlado. Dasi je zadnja leta znatno pomnožil tovorni promet, izkazuje bilanca deficita K 1.191.145:31, dočim je znašal dobiček pri zadnji bilanci 22.071 kron. Vendar ima parobrodna družba pričakovati v prihodnjem roku večji dobiček, ker ji zagotavlja nova pogodba z vlado boljše bodočnost. Nova pogodba bo pospeševala prizadevanja Lloyda, da opusti stare ladje in si nabavi modernih. Lloyd bode prenovil svoje brodogradnje in bo tako zamogel uspešno konkurirati z drugimi večjimi parobrodskimi družbami. Poglavitni vzrok, da je bilanca tako pasivna, je proračun ladjedelnice. V ladjedelnici ne primanjkuje modernih tehničnih naprav, pač pa oddelek za konstrukcijo ladij in mehanična dela ni mogel dolgo časa izvršiti svoje naloge, ker pogodba z vlado ni bila sklenjena. Dokler niso namreč bila pogajanja sklenjena, se ni moglo zidati novih ladij, delavsko osebje pa so vendar morali vzdrževati: iz več vzrokov niso mogli delavcem odpovedati dela. Nastale so bile homatije, ker je hotela uprava na vsak način zabraniti. Bilanca ladjedelnice izkazuje zaradi tega K 4.321.060 izdatkov.

V tem poročilu pogrešamo pojasnila, zakaj je Lloydova družba nameravala ladjedelnico prodati tujim akcionarjem. Težko je uvideti, kaj bi mogli tuji podjetniki izboljšati, če so razmere bile tako neugodne, kakor poroča družba. Misel, odpovedati delavcem delo, je bila skrajno ponesrečena. S tem bi bil Lloyd izgubil spretno delavce. Dobre in izučene mehanike bi bilo težko nadomestiti, ker teh ni v izobilju in na izbiro. Primanjkljaju so krivi drugi faktorji, ne pa vlada, ki se je dolgo obotavljala, predno je sklenila pogodbo. Uprava Lloydova je predolgo zanemarjala modernejšo ureditev arzenala in zgradbo novih ladij. Preveč je namreč izdala za popraviljanja starih ladij. Ves ta denar bi bila boljše naložila, če bi bila nekaj starih ladij, ki nimajo večje hitrosti kot 10—16 milj na uro, prodala in si za ta denar nabavila nekaj novih. Tudi plače, ki jih Lloyd daje svojim delavcem, so zelo nesorazmerno porazdeljene. Kurjači in nižji delavci so preslabo, uradniki, ki posedajo po Lloydovi direkciji, pa predobro plačani.

Penzije in starostno zavarovanje so slabo, skoraj docela neurejene.

Osebnosti in tovorni promet je donasal družbi K 29.889.077:49, toraj K 1.178.619 več kot lani, toda izdatki za naloganje in izlaganje blaga, za pristaniščne takse in posebno za takso pri sušnem prekopu so večji, znašajo namreč K 10.347.670:49, K 524.546:51 več kot predlanskem. Ti izdatki pa niso družbi v škodo, kajti se bodo hitro poravnali, vzrok pa je večji promet, ki se je izvrševal v težkih razmerah. — Lloydove ladje so zelo zaposlene, osebni in tovorni promet je urejen in vsaka ladja ima svoj delokrog, ki je zelo velik in obširen. Zlasti so pripomogle k dobremu uspehu izletniške ladije, ki so pri občinstvu zelo priljubljene. Število oseb, ki jih je Lloyd prevažal, znaša 317.403, tovori pa 1.235.921 ton, dočim je predlanskem bilo prevažanih 1.137.468 ton. Ladje so prevozile 2.299.948 milj, kar je enako stošestkratni periferiji zemeljske oble.

Pri tej postojanki se nam zdi zlasti število prevažanih oseb precej nizko. Tudi je to število ostalo zelo stabilno, če ga primerjamo s številom, ki ga izkazuje bilanca leta 1904. Takrat je namreč to število znašalo 337.075. Vzrok je ta, da potniki rajši potujejo po ladjah drugih parobrodskih družb, ki so udobnejše kot Lloydove in kar je najbolj važno, veliko hitreje. Tovorni promet je seveda primeroma večji, ker ima Lloyd v tem oziru zagotovljenih nekaj prog, ki doslej nimajo še nobene konkurence in so cene.

K ugodnemu vspehu tovrstnega prometa je zlasti pripomoglo izvažanje sladkorja. Politični nemiri v Rusiji so povzročili, da se je ondi ustavil sladkorni promet in zelo nizko padel, tudi v Egiptu je ondotna sladkorna kriza tako neugodno vplivala, da se je avstrijska sladkorna produkcija znatno zvišala. Ker se je sladkorni promet tako zelo povzdignil, je bilo treba deloma nanovo zgraditi, deloma prenoviti sedem ladij, ki so skupno imele 37.000 ton. — Sladkorni promet je bil posebno namenjen za Indijo. Da ni Lloyd deloval v tem oziru še vspešneje, so krive ovire pri železniškem prometu.

Promet na posameznih progah je vobče dovoljen. Zlasti se je pomnožil ob dalmatinski obali. K temu pripomnimo mi le to, da bi promet z Dalmacijo bil še veliko bolj izdaten, če bi vsled različnih vzrokov, dostikrat vsled same nemarnosti, zveza z Dalmacijo ne bila tako večkrat neurejena, da so se pritožbe množile od dne do dne. Zlasti poštna pošta, katere so bile skrajno neredne: s tem so bili znatno oškodovani sprejemniki, ki se jim je pokvarjalo blago po skladiščih v Trstu in na ladjah. Za procvit Dalmacije je Lloyd gotovo važen faktor in je zato tudi odgovoren za velik del znanega šlendrija, ki vlada v lepi, a zapuščen deželi. Če bo Lloyd svojo nalogo dobro umel, mu bo Dalmacija vedno lep vir dohodkov in tudi dežela bo imela od tega dobiček. Podjetja, ki se snujejo ob dalmatinski obali in tudi tuji, ki vsled klimatičnih ugodnosti vedno bolj posejajo krasne pomorske pokrajine, vse bo ugodno vplivalo na parobrodni promet in zvezo s Trstom.

Proga v Benetke, ki je nekdanj donasala lep dobiček, ni več tako ugodna; predlanskem je bilo 140 voženj v Benetke, lani jih je bilo samo 104. Pomanjkanje modernih in hitrih ladij se je najbolj maščevalo pri prometni zvezi z Egiptom. Proga v Aleksandrijo je zlasti kar se tiče osebnega prometa doslej bila najboljša: donesla je Lloydju največ dobička, in sicer redno. Tovorni promet se je sicer vsled egipčanske sladkorne krize vzdržal na prejšnji višini, osebni pa je padel. Tu so vspešno konkurirale druge parobrodne družbe, ki skrbijo za hitrejšo zvezo, kar je pri Lloydju najbolj zanemarjeno. Tu bo torej treba najprej remedium. Zveza z Daljnim Vzhodom vztraja na prejšnji višini. Zlasti promet z Indijo se je pomnožil vsled obilega uvažanja sladkorja iz Avstrije. Rusko-japonska vojska ni bogve kaj vplivala; bilo je nekaj manj tovora naloženega za Evropo. Redne zveze s Kitajsko in Japonsko vsled vojske niso nič prenehale. Uprava si mnogo obeta od pristanišč, ki so se nanovo otvorili na Daljnem Vzhodu. Vzhodnoafriška proga je relativno mnogo boljše kot predlanskem, dasi je še dosti deficita. Ker je proga pri trgovcih in potnikih zelo priljubljena, ne kaže opustiti jo, kakor so začetkom nameravali, potrebna pa bo večja podpora od strani vlade. Ugodno se razvijajo tudi zveze z Južno Ameriko. Odkar so v Južni Ameriki uredili valuto, so se tudi izdatno izboljšale ondotne gospodarske razmere, zato se je tudi zelo obnesla nova zveza Lloyda s Plato. Izvažanje kave iz Brazilije je bilo kot vedno tudi sedaj povoljno.

Nova pogodba vlade z Lloydom določa v kratkem: 1. Zveza z Dalmacijo ne spada več direktno v delokrog Lloyda, ampak se poveri novi neodvisni parobrodni družbi; vendar pa bo Lloyd pri tem podjetju zelo udeležen. Stvar bo šla z njegovim denarjem in akcijami, kar bo Lloydju mnogo neslo. 2. Zveza z Brazilijo se bo uredila tako, da bo obsegala tudi Argentino, kar se bo izvršilo s pomočjo neke druge parobrodne družbe, s katero se gledé tega Lloyd že pogaja. Ker so tu soudeležena druga družba, bo iznašala prevozna dolgost prog 1.500.000 milj proti 1.176.304 predlanskem. Vladna podpora za brazilske proge bo visoka 7.234.000 K. 3. Glavna točka pogodbe je zgraditev novega, modernega urejenega in hitrega brodogradnje. Zgradili bodo 16 ladij, kar bo stalo 38 milijonov kron. Svoto bodo pokrili z emisijo novih akcij in z vladno podporo, ki bo v začetku iznašala 6 milijonov kron brez interesov. 4. Penzijski zakonik za uradnike se poviša za sto tisoč kron. 5. Skrbelo se bo za ureditev starostnega zavarovanja delavcev. Zadnja točka je pač zelo pomanjkljiva. Drugod so našli gotovih svot, tu pa, kjer se gre za delavce, so

ostali pri premišljevanjih in obljubah, da se bo uredilo in nekaj storilo. Družba ne pomisli, da ji bo ravno zadnje delalo velike preglavice. Štrajkov ne bo ne konca ne kraja in da družba vsled tega precej trpi, priznava bilanca sama.

Pogodba z vlado določa tudi, da se bodo odsele upravne seje Lloyda vršile na Dunaju, ne pa v Trstu. Sedež družbe pa ostane v Trstu.

PRED OTVORITVIJO OGRSKEGA DRŽAVNEGA ZBORA.

Razširjene so govorice, da je koalicija izkušala pregovoriti vladarja, naj bi govoril prestolni govor v zbornici in ne na dvorcu, kar je pa vladar odklonil. Odpraviti pa nameravajo vse, kar bi žalilo občutljivost koalicije. Na dvorcu ne bo vsela črnozlota cesarska zastava, marveč razobešeni bosta ogrska in hrvaška zastava. Tudi ne bo stražila pehotna stotinja dvorca, da odpade tako »Bog ohrani« vojaške godbe.

Dne 21. t. m. je napovedana prva seja ogrske zbornice. V terek bo prestolni govor, v prihodnji seji pa razpravljajo o potrditvi mandata. V sobotni seji izvolijo predsedstvo in v ponedeljek govori Wekerle svoj programni govor.

MAŽARSKA GONJA PROTI SLOVAKOM.

Košutovci ravno tako surovo nastopajo proti nemažarskim narodom, kakor so liberalci. V svoje namene zblorabljajo tudi svojo oblast nad cerkvijo. Kakor znano, je odvisno imenovanje škofov od mažarske oblasti in žalibog so tudi nekateri mažarski škofje ponižni sluge mažarskih nasilnežev. Gonja proti duhovnikom, ki še niso zatajili svoje narodnosti, je huda. Navedimo nekaj slučajev, kako postopajo proti duhovnikom, ki so slovaški rodoljubi. Na dunajskem »Pazmaneu«, kjer je višje duhovsko vzgojevališče za Ogrsko, so zadnje tedne odpustili teologe Jana Gasperssika, Jožefa Pazurika, Jožefa Csarszkega in Manaska. Odpustili so jih iz zavoda, ne da bi jih bili zaslili. Za vzrok so jim navedli, ker so narodno misleči Slovaki. Pri enem gojencu so našli slovaško pisano pismo, ostali pa sodijo, da so jih odpustili, ker so se razgovarjali z nekim slovaškim profesorjem, ki jih je obiskal, na poti v vratarjevo navzočnosti v slovaškem in ne v mažarskem jeziku. Na piki so jih imeli pa že prej. Bili so namreč tako drzni, da so ugovarjali proti veleizdajskemu gojencu »Pazmaneu« za mažarski poveljni jezik in se tudi pritožili, ker so uvedli v jedilnici med jedjo namesto čitanja pobožne vsebine čitanje zgodovine revolucije l. 1848, veleizdajalskih Košutovih govorov in sklep takratnega ogrskega državnega zbora, ki je odstavil Habsburžane, kateri vsebinski so mažarski gojenci živahno ploskali. Sipaški škof je odstavil župnika Hlinko, ker je nastopil pri zadnjih splošnih volitvah za slovaškega kandidata. Prisiliti nameravajo tudi one tri duhovnike, ki so bili izvoljeni za državne poslanke, da odstopijo. Če se pa ne bodo pokorili, jih baje celo suspendirajo. V Ružomberku je moralo pretekle nedelje nastopiti orožništvo in honved, da so varovali Mažarom prijaznega kapelana pred razburjenimi slovaškimi verniki, ker je maševal namesto suspendiranega župnika Hlinko. Slovaški verniki niso hoteli v cerkev in so se podali s cerkvenimi zastavami na čelu k službi božji v Liškov. Slovaki so izjavili, da hočejo s silo zapreti ružomberško cerkev in poslati ključ v Rim.

Proti Slovakom so uvedli osem političnih sodnijskih preiskav. Povabljenih je več sto prič. S takimi sredstvi hočejo Košutovci prestrašiti Slovake.

HRVAŠKI SABOR ODGOĐEN.

O včerajšnji seji hrvaškega sabora poročajo uradno: Privoliti zastopnikov hrvaškega sabora za ogrski državni zbor so nameravali nastopiti tako, da izvolijo pristaši reške resolucije 25 zastopnikov za ogrski državni zbor in enega zastopnika za zbornico magnatov, narodna (mažaronska) stranka pa 15 poslancev za ogrski državni zbor in dva za zbornico magnatov. Narodna stranka je naznanila združeni opoziciji 17 članov, ki jih je nameravala kandidirati za ogrski državni zbor. A o kandidatih se niso zedinili, vsled česar je nameraval predsednik odgoditi sejo. Naknadno se je doseglo novo sporazumljenje, vsled česar so nadaljevali sejo. Poslanec Starčević je izjavil, da hoče sicer njegova stranka glasovati za kandidate združene opozicije, a da tega glasovanja ne smejo smatrati kot prejudice. Stranka glasuje le zato za kandidate koalicije, ker hoče omogočiti, da izvede koalicija svoj program. Starčevićanci pa ne pripoznajo državnopravnega razmerja med Hrvaško in Ogrsko, ker zanikavajo zakonitost nagodbe. Josipović je izjavil v imenu narodne stranke, da se stranka ne udeležuje volitve hrvaške delegacije za ogrski državni zbor, ker so ostala pogajanja z združeno opozicijo brezvspešna.

Volitve so imele sledeči izid: za zbornico magnatov so izvolili grofa Kulmerja, Vladimira Nikolića in podmaršala Tomićića, v ogrski državni zbor 27 članov združene opozicije, 3 divjake in 10 virilistov. Ko so naznanili izid volitev, so odgodili hrvaški sabor za nedoločen čas.

Iz Zagreba poročajo, da je postal položaj čez noč kritičen, ker se je izšlo sporazumljenje med mažaroni in združeno opozicijo glede volitev hrvaških zastopnikov v ogrski državni zbor. Odstopil je poslanec dr. Havranić, ker je izjavil ban Pejačević, da hoče voliti člane narodne stranke. Položaj je tak, da mora ali odstopiti ban ali pa morajo razpustiti sabor.

STRANKARSKI SHOD DALMATINSKIH HRVAŠKIH POSLANCEV. — ZAHTEVE SPLITSKE TRGOVSKE ZBORNICE.

Dalmatinski hrvaški poslanci so imeli dne 16. t. m. strankarski shod, na katerem so sklenili, da izvolijo trajen odbor 15 članov, ki naj izvede organizacijo stranke. Za načelnika organizacijskega odbora so izvolili poslanca Cingrio. Člani tega odbora imajo dolžnost, da ustanove krajevne strankarske odbore, ki naj izvedejo strankino organizacijo.

Splitska trgovska zbornica je sklenila ugovor proti vladi, ki hoče samovoljno rešiti vprašanje o vožnji po morju ob dalmatinskem obrežju in ni niti trgovske zbornice vprašala za mnenje, kaj se druge prizadete faktorije. Zahtevajo, naj vlada ustavi pričeta pogajanja, dokler ne zasliši mnenja vseh prizadetih činitelj. Zbornica je tudi zahtevala, naj pospeši sklepanje trgovinske pogodbe s Črnogorom, tako, da se kolikor mogoče pospeši dalmatinski izvoz iz Črnogoro.

POKOJNI PODPREDESEDNIK UPRAVNEGA SODIŠČA LEHMAYER.

je bil eden najupljudnejših liberalnih birokratov, ki je v oni dobi, ko je v Avstriji cvetel nemški liberalizem, povsod stal v »najnaprednejših« vrstah. On je sestavil leta 1870 poročilo na cesarja o odpravi konkordata. Pri sestavi liberalnih cerkveno-političnih zakonov je imel prvo besedo in je sestavil tudi ona utemeljevanja, iz katerih veje strupen, cerkvi nasproten duh liberalnega birokrata. On je imel potem prvo besedo pri organizaciji vseučilišč. Vodilo ga je pri tem dvojno načelo: Narediti iz vseučilišč trdnjave nemštva in protikršćanske vede. Zato je na naša vseučilišča prišlo toliko židovskega elementa, da je danes dunajska univerza čisto v rokah judovstva in od njega vzgojenih in duševno odvisnih nemških liberalcev. On se je najbolj potegoval za ustanovitve nemškega vseučilišča v Černovicah in njemu so tudi izročili uredbo tega germanizatoričnega zavoda na skrajnem vzvodu monarhije. Kot sekcijski načelnik je potem Lehmayr imel vse referate o vseučiliščih in o verskih zadevah, pri čemer je seveda povsod vplival v nemško-liberalnem smislu. Od leta 1881 je bil svetnik upravnega sodišča, od leta 1894 podpredsednik, od l. 1895 član gosposke zbornice, kjer je bil vedno na nemško-liberalni strani. Škodoval je Slovanom, kjerkoli je le mogel.

V AVSTRIJSKEM POLJSKEM KLUBU ZASTOPNIKA POLJAKOV IZ NEMCIJE IN RUSIJE.

V poljskem kolu je načelnik grof Dzieduszycki priporočal, naj Poljsko kolo brzojavno pozdravi poljski klub ruske gosudarstvenne dume, katerim želi uspeh za njegove težke boje. Grof Dzieduszycki je nato tudi predlagal z ozirom na predlog poslanca Giszowskega, da izpreme \$ 18 klubovih določil tako, da imajo pravico tudi člani poljskega kluba ruske gosudarstvenne dume udeleževati se sej »Poljskega kola« na Dunaju. Dozdaj so imeli poleg avstrijskih poljskih državnih poslancev to pravico gališki, šlezjski in bukovinski deželni poslanci, kakor tudi člani »Poljskega kola« v pruskem deželnem in nemškem državnem zboru.

Včeraj popoldne je pa zboroval pododsek »Poljskega kola«, ki ima nalogo, da izdela novo porazdelitev galiških volilnih okrajev.

PORAZ ITALIJSKE VLADE V ZBORNICI.

V včerajšnji seji italijanskega državnega zbora je dobila Sonninovala vlada nezaupnico. Sonnino je predlagal, naj razpravlja zbornica pred vsem o sredstvih za izboljšanje razmer v južnih pokrajinah, nato naj pa prične razpravo o južnih železnica, za katere bo predloženo komisijsko poročilo 28. majnika. Pri glasovanju je zbornica s 179 glasovi proti 152 odklonila določitev termina za predložitev komisijskega poročila o južnih železnica. Glasovanja se je vzdržalo 40 poslancev.

ANGLEŠKA ODSTOPI VAJ-HAJ-VAJ KITAJSKI.

Japonsko časopisje piše, da se pogajajo Angleži in Kitajci o pogodbi, po kateri Angleži povrnejo Kitajski Vaj-Haj-Vaj. Pogodba bi baje določila, da bi bil Vaj-Haj-Vaj zavetišče za kitajsko brodogradnjo.

RUSINI SE PRIPRAVLJAJO NA POLITIČNO STAVKO.

»Dziennik polski« priobčuje zaupno pismo rusinskega narodnega odbora, ki obsega v gotovem oziru določila za političen štrajk, ako se zavleče volilna reforma.

Štajerske novice.

Š Nasledki »Narodovega« dela. Današnja »Tagespošta« z velikim veseljem konstatira, da je »Slov. Narod« zanesel volilni strankarski boj na Štajersko in pride do zaključka, da se bo mnogo slovenskih volilcev volitve vzdržalo, vsled česar ima Vračko upanje do zmage. Kakor se vidi, se drže tudi štajerski liberalci dr. Tavčarjevega gesla: Rajši Nemca kot f... a! — Mogoče je, da do tega pride, kajti »Narod« je prinesel zadnjič članek, ki pozivlje, naj štajerski Slovenci na dan volitve raje doma ostanejo, kakor da bi volili dr. Korošca. »Narod« tedaj dela očitno vidno za Vračko. — »Narod« zahteva med vrstami, naj se dr. Korošec umakne kateremu njemu ljubih kandidatov. Ta zahteva je pa tako nemurna, kakor je sploh vse »Narodovo« pisanje. Katero narodno avtoriteto pa »Narod« prizna? Ali ni prva avtoriteta, dokler nimamo narodnega sveta, zaupni shod. Dr. Korošec, ki je bil kandidat proglašen od zaupnega shoda in za katerega kandidaturu se je izreklo nad dva j-set javnih, političnih in županskih shodov,

naj se torej umakne Rebeku, za katerega se je izrekel mladi Roš s svojimi privrženci?! — Stvar naših slovenskih volilcev je, da pridno agitirajo in na dan volitve spravijo na volišče vse, kar se da.

Šoštanj. Nemška celjska cunja imela je v eni zadnjih številkih dopis iz Šoštanja, v katerem se napada tukajšnje učiteljstvo na narodni šoli, posebno pa gg. nadučitelj Trobej in učitelj Koropcec. Besedilo tega članka dalo nam je dokaz, kdo je dopisun. Od tega možicelna ni pričakovati kaj poštenega, vsled česar se tudi nečemo ž njim in njegovo modrostjo pečati, ker to nalogo prepuščamo merodajnim faktorjem. Ker se je pa že ob naše učiteljstvo drgnilo, ne moremo biti tudi mi tihi. Na tukajšnji šoli podučuje učitelj Jaka Vrečko, akoravno ni bil nastavljen kot pomočnik in tudi ne kot redni učitelj. Prosil je pred leti za učiteljsko mesto v Ravnav in je bil tudi tam nastavljen. S tem nastavljenjem misli on, da je dobil že dekret tudi za Šoštanj. Kolikor nam je znano, se pa do sedaj kakšno imenovanje dotičnega gospoda za Šoštanj ni vršilo. Vprašamo torej krajni in okrajni šolski svet Šoštanjski, posebno pa gospoda okrajnega glavarja in okrajnega šolskega nadzornika, kateri zadnji štiti učitelja Jaka Vrečko, kako opravičujejo učiteljevanje imenovanega učitelja na naši šoli? Po našem mnenju in tudi po zakonu ni dopustno učitelju poučevanje na šoli, za katero ni nastavljen ali imenovan. Prepuščanje učitelja Jakoba Vrečka na šoli v Šoštanj je nezakonito vsled česar tudi zahtevamo, da se to kršenje zakona odpravi. Če že vodja in učitelji naše narodne šole zaradi ljubega miru ne protestujejo zoper nezakonitost po učiteljevanju neimenovanega in nenastavljenega omenjenega učitelja, pa zahtevamo mi, da merodajne oblasti takoj potrebno ukrepanje. Gospodu Jakobu Vrečku bi pa svetovali, kaj kmalo od tukaj odjadrati, sicer bi se utegnulo maslo raztopiti, in tu ne bode pomagala desna roka gospoda nadzornika W. Schehlna.

Š Ljutomersko in ormoško okr. učiteljsko društvo. Obe društvi ste zbrani na izletu v Žerovincih pri g. Pihlerju imenovali mnogozaslužnega šolskega svetnika g. dr. Bezjaka — častnim članom svojih društev.

Š Volitve na Štajerskem. Za četrto kurijo v celjskem okraju, katere državnozbornski mandat je po smrti Berkusa izpraznjen, so proglasili svojo kandidaturu prof. Vrtovec, dr. Povalej in Roš.

Š Akademična podružnica sv. Cirila in Metoda v Gradcu priredi 21. t. m. v hotelu Schimel ob 8. uri zvečer II. izvanredni občni zbor.

Š Pošne spremembe. Poštni oficijal Franc pl. Langenmantel je prestavljen iz Gradca v Celje, poštni oficijal Alfred pl. Unterrichter pa iz Celja v Gradec. — Pomožna poštna uradnica Matilda Krisper v Rogatcu je pomaknjena v višji plačilni razred.

Š Poskusen samomor. Včeraj, četrtek zvečer se je v bližini Starega gradu pri Celju vstrelil trgovski vslužbenec F. Derjuš ter se nevarno poškodoval. Zakaj se je poskusil usmrtiti, ni znano.

Š Izložbeno okno razbil je dne 14. t. m. v Mariboru pasarski učenec Robert Klaus. Ko je namreč šel mimo Hartingerjeve trgovine na Tegetthofovi cesti, je pogljal velik kos železa v izložbeno okno ter se vedel, kakor besen proti Hartingerju. Na policiji se je izkazalo, da Klaus ni zdrav na umu, zato so ga poslali v Gradec na opazovalnico.

Š Umrla je 11. t. m. v Ptuj v veleposestnica Amalija Kolarič. Bila je velika dobrotnica ubogih. N. v. m. p.!

Š Strela je ubila v nedeljo 13. t. m. neko vdovo iz Malega Tinja. Ko se je vračala od službe božje, jo je dobila huda ploha, zato je šla pod bližnje drevo vedrit. Tedaj pa je tresčilo v drevo s tako silo, da je bila uboga ženska takoj mrtva.

Dnevne novice.

+ **Mil. gospod prelat dr. Jan. Kulavc** je danes nenadoma smrtnonevarno obolet. Ko se je danes zjutraj ob pol 7. uri ravno pripravljaj na sveto mašo, mu je nenadoma postalo slabo. Izgubil je zavest, in prihitevši zdravnik dr. Zupanec in dr. Dolšak sta konstatirala krvavenje možganov. Danes se ni še nič zavedel in se je bati najhujšega. Gospod stolni prošt je znan daleč naokoli in gotovo bodo vsi njegovi znanci in mnogoštevilni učenci z globoko žalostjo sprejeli to pretresljivo vest. Priporočamo ga vsem v molitev.

+ **Gospoda Josipa Jegliča**, velezaslužnega in neumornega ravnatelja »Zadružne zveze« in načelnika »Gospodarske zveze«, je danes zadela huda nesreča. Ko se je zjutraj pripeljal s cestno železnico v mesto, je izstopil na Marijinem trgu. Padla mu je na tla manšeta, in ko se je sklonil, da jo pobere, ga je zadela kap. Odpeljali so ga domov, kjer leži zdaj težko bolan. Vsa leva stran mu je ohromljena. Prvo zdravniško pomoč sta mu podala njegov prijatelj gospod primarij dr. Vinko Gregorič in dr. Šlajmer. Globoko nas je pretresla ta vest. — Gospod Jeglič je eden najzaslužnejših mož v našem narodno-gospodarskem gibanju. Veščak v gospodarskih stvareh, milega in dobrohotnega značaja, vreden in skrben pri vsem svojem delovanju, je on duša najvažnejši naši narodno-gospodarski organizaciji. V najtežavnejših časih je stal mirno na svojem mestu, in njegovi previdnosti in tihi požrtvovalnosti se imamo zahvaliti za večino vspehov,

ki so jih dosegla razna gospodarska društva. Če pomislimo, da je pod njegovim vodstvom »Zadružna zveza« postala naš najmočnejši gospodarski činitelj, ki združuje čez 300 zadruge od Drave do Boke Kotorske, lahko spoznamo, koliko neumornega dela je bilo treba v naših razmerah, da se je to doseglo. Pa gospoda Jegliča smo videli tudi povsod drugod, kjerkoli je bilo mogoče kaj dobrega storiti. Njegovo delo v drugih naših društvih to priča, kjer si je povsod pridobil naše spoštovanje in našo spoštovanje in našo ljubezen. Bodi izrečeno njegovi rodbini najiskrenejše sožalje in upajmo, da velezaslužni gospod kmalu okreva!

+ **Glavni »Narodovec« in slovenski Štajerci.** Na zborovanju »Save« v Brežicah se je javno povedalo, da se je brežiški »Sokol« obrnil ob prepovedbi slavnosti najprej na dr. Tavčarja, da bo on kot »Sokol vseh Sokolov« napel vse žile ter na Dunaju kar najradikalneje pokazal svoje kvadre, ter izposloval, da se perfidno prepovedana slavnost vendar dovoli — a, čujte! Niti odgovora ni dal! To v brumno premišljevanje vsem tistim, ki so še vedno politično slepi. In taki ljudje naj bi komandirali Štajercem po »Narodu«, koga naj volijo?!

+ **Iz javne seje trgovske in obrtne zbornice.** Včeraj se je vršila v magistratni dvorani javna seja trgovske in obrtne zbornice. Pri poročilu tajništva je predlagal gospod Rakovec: Ker deželna komisija za pospeševanje malega obrta ničesar ne stori, se naroča zborničnemu predsedstvu, da to vprašanje prouči in o svojem času predloži zbornici primerne predloge. — V državni železniški svet je bil izvoljen gospod Hribar, namestnikom pa gospod Majdič. Zbornični račun za leto 1905 se je odobril. — Obrtni zadrugi na Bledu, katera priredi razstavo vajenških del na Bledu, je zbornica dovolila 50 kron. — Za nova pogrebna podjetja sta prosila gg. Kušar in Turk. Zbornica je mnenja, naj vlada dovoli še dve podjetji, kar je bilo sprejeto. Proti sta govorila gg. Baumgartner in Velkavrh, češ, da je dovolj samo še eno podjetje. — Vloga c. kr. kmetijske družbe kranjske za ustanovitev javne telefonske govorilnice v živinozdravniškem oddelku c. kr. deželne vlade in v skladiščnih pisarnah tukajšnjih kolodvorov je sklenila zbornica isto podpirati. Ravno tako bo zbornica podpirala vlogo tržaške trgovske in obrtne zbornice, zadevajočo pridržanje vzhodno-afriške črte avstrijskega Lloydja kot mesečne črte. — O predlogu g. Tönniesa, zadevajočo poškodovan denar in ponarejene banke, je zbornica sklenila, da napravi vlogo na trgovsko ministrstvo, da se temu opomore. O tem bo pa zbornica tudi vse druge zbornice obvestila, da bodo tudi v tej stvari pričele akcijo. — Ravno tako se bo zbornica obrnila do trgovskega ministrstva, da preskribi, ako so telefonske naprave poškodovane, da se iste kar najhitreje popravijo. Predloga sta stavila gg. Kregar in Tönnies. — Zbornica pa podpira tudi vlogo tržaške zbornice, naj se napravi druga telefonska zveza Trst-Dunaj. Treba je tudi zveze z Gorenjsko, oziroma Ljubljana-Celovec. — Učencem umetno-obrtne strokovne šole v Ljubljani se je podelila ustanova sledečim prosilcem: Fran Furlan, Fran Iskra, Peter Skubi in Fran Zajc po 100 kron, Anton Meglič 80 kron in Ivan Podboršek 50 K. Anton Mrhar in Ivan Ogrinec po 100 kron. — O sestavi skupnih zborničnih petletnih poročil je zbornica sklenila, soglašati s konferenco delegatov, da se bodo poročila izdajala na vsakih štirih let. — Koncem seje je stavil gospod Kregar sledeči predlog: Visoka zbornice skleni: Mestni magistrat se pozivlja, da pri vseh prihodnjih sejnih zabrani vsakemu židu prodajo raznih predmetov v javnih prostorih. — Zbornični predsednik ni pustil predloga v razpravo, češ, da je protizakonit. Gospod Kregar je povdarjal, da židje ne škodujejo na vsakem sedmu samo trgovcem in obrtnikom, marveč tudi občinstvu, katero kupuje ničvredne stvari. Naglašal je, da si pridrži pravico, da predloži v prihodnji seji predlog v tej zadevi. — Končno se je sprejel še predlog gospoda Baumgartnerja, naj se zbornica obrne na trgovsko ministrstvo, da se opusti zvišanje poštnih znamk in pošiljatev.

+ **Vse Slovence in Italijane bodo ponemčili v Trstu jezuiti!** vpije »Narod«. Ta je pa huda. Liberalnim izdajicam se kar ježijo lasje. To bo groza v Trstu, če se jezuitom posreči njihova strašna nakana. Mi pa mislimo, da se zaradi jezuitov ne bo ponemčil niti en Italijan ne Slovenec, pač se zna kak nemški jezuit naučiti slovensko ali italijansko. Tudi nemško cerkev v Opatiji nam očita, A mi bi stokrat rajši videli slovensko cerkev in smo prepričani, da če bi začeli nabirati za slovensko ali hrvaško cerkev v Opatiji, bi bil »Narod« prvi, ki bi nas začel blatiti. Ko se je zidala v Opatiji protestantovska cerkev z nemškimi mar-

kami, takrat je liberalni bandi bilo to čisto prav; samo katoliška jim je na poti.

+ **Koroški »Mir« vprašuje:** Ali bi ne bilo mogoče prirediti v Ljubljani velik vseslovenski manifestačni shod s programom: »Korošcem in Štajercem pravico!« Razume se samo ob sebi, da smo mi za to, ako menijo Korošci, da bi tak shod posebno koristil. Sicer pa naši poslanci vsako nedeljo prirejajo manifestačne shode in prav bi bilo, da bi jih tako posnemala na Koroškem tudi slovenska koroška inteligenca, ki naj bi tudi organizirala velik manifestačni shod koroških Slovencev. Še bi bil čas za to, le nekoliko delavnosti je treba in resnične — požrtvovalnosti. Ker mora vlada videti gibanje Slovencev in tisti deželi, za katero zahtevamo več mandatov, naj koroški Slovenci trajno, teden za tednom, kakor poslanci »S. L. S.« na Kranjskem, prirejajo shode. Zakaj so tako naglo odnehali s shodi? Prepričani smo, da jim naši somišljeniki s Kranjskega radi pridejo na pomoč. Torej zgani se in delajte!

+ **Osebnost.** Dosedanji dež. gozdni nadzornik za Kranjsko g. V. Golli je poklican v poljedelsko ministrstvo.

— **Cerkev na Viču.** Z Viča se nam piše: Društvo za zidanje cerkve na Viču je imelo v nedeljo odborovo sejo. Prebere in odobri se zapisnik zadnje seje. Predsednik naznani, kaj se je zgodilo ta čas. Prostor za stavbo je izbran in kupljen, dve tretjini tudi že plačani. Ker je vsak odbornik dolžan širiti idejo in društvo, je storil predsednik vse, da se po Slovenskem zbudi zanimanje za cerkev na Viču, kar se je po nekoliko že posrečilo. Blagajnik prevzame 209 položnic in znesek 2796 K 37 v., ki je bil vplačan na položnice. Odborniki so vse pregledali in našli v redu. — Dalje naznani, da so došli načrti in se vložje v par dneh na c. kr. okrajno glavarstvo. Potem se delo razpiše in najbrže že prične meseca avgusta. Zidanje duhovniške hiše se je že pričelo. Za letošnji občni zbor društva se določi 24. dan meseca junija, kraj in ura se naznani o pravem času. K sklepu si g. odborniki ogledajo krasne načrte arhitekta H. Pascherja iz Gradca. Pri tej priliki bodi omenjeno, da ne upravlja denarja za Viško cerkev franciskanski samostan, tudi ne župni upravitelj P. H. Sattner, marveč društveni blagajnik g. Jožef Lavrič, posestnik in veletržec na Viču. Da se upravitelj zelo brini za podvzetje, zlasti za nabiranje milodarov, je popolnoma naravno in je to njegova dolžnost kot član in predsednik društva.

— **Izvestja deželne zveze za pospeševanje prometa tujcev na Kranjskem.** Tujci iz raznih krajev vprašujejo pri naši zvezi, kje bi se na Kranjskem dobila poletna stanovanja. Zato smo sklenili, da bomo enako kakor druge zveze sestavili kataster, t. j. pregled vseh stanovanj in sob, ki so na celim Kranjskem tujcem na razpolago. V interesu in v korist vseh imetnikov stanovanj je torej, da nam čimprej naznani svoja stanovanja po številu sob in kuhinji, če pripadajo k tem tudi cene in sicer za dan, mesec ali celo sezono. Namen tega katastra je, da imamo stanovanja za tujce v evidenci in da vsled tega lahko vsakemu postrežemo. V začetku ne bomo sami posredovali in oddajali stanovanj, ker se s tem olajša tujski promet. Kajpada je lastnikom na voljo dano, da sami oddajajo v najem in da niso vezani na ceno, ki so jo nam označili; to je prepuščeno njih dogovoru s tujcem. Ta pregled napravimo brezplačno, kakor tudi korespondenco s tujci. Glavna stvar je, da se vsi zainteresirani oglašijo, da bo kataster pregleden in popoln. Tudi posestnike hotelov in gostiln prosimo za tozadevne podatke, ker imajo ti gotovo največ koristi od tujcev. Želimo tudi, da se nam naznani sploh vsa stanovanja brez ozira na to, so li za letos že oddana ali ne, ker bo ta kataster služil tudi za bodočo sezono. — Pisarna deželne zveze je v hotelu »Lloyd« vis-a-vis hotela »Union«. Uradne ure so od 3.—5. popoldne.

— **Potovanje v Ameriko.** Gospod dr. Demeter vitez Bleiweis-Trsteniški pada se dne 19. t. m. kot mornarski zdravnik »zedinjenega avstrijskega parobrodnega društva« (preje Austro-Amerikana in brati Cosulich) na potovanje v Severno Ameriko, na katerem hoče osobito preučiti življenje naših izseljencev. Potovanje nastopi z modernim brzoparnikom »Francesca«, ki pluje preko jadranskega in srednjega morja, kjer se ustavi v Patrasu, Napolju in Gibraltarju, potem preko atlantskega oceana v Novi Jork. Dr. vitez Bleiweis povrne se približno v šestih tednih.

— **Odlikovan generalni štabni zdravnik dr. pl. Uriel.** Načelnik vojaških zdravnikov, tudi v Ljubljani dobro znani generalni štabni zdravnik dr. Jožef vitez pl. Uriel je povišan od cesarja ad personam izredno v četrti činovni razred in je postal tako sekčni načelnik. Dr. Uriel je prvi vojaški zdravnik, ki se je povzpel tako visoko. Novi sekčni načelnik se je udeležil tudi vojske l. 1866. proti Prusom. Svoj čas je služil tudi nekaj časa v ljubljanski garnizijski bolnišnici. Znan in priljubljen je bil kot zdravnik tudi med ljubljanskim civilnim prebivalstvom.

— **Sloven. skladatelj na celovškem odru.** V soboto in nedeljo sta se priredili dobrodušni predstavi v mestnem gledališču, ki sta jako dobro uspeli. Med drugimi točkami je bil tudi balet slovenskega komponista Ipavca.

— **Promoviran** je bil danes na graškem vseučilišču za doktorja prava g. Feliks Kovarčič, odvetniški kandidat v Gorici.

— **Novo zdravilišče Dolina pri Trstu,** 16. maja. Naročniki za časopis »Domači

zdravnik« se javljajo prilično, ali jih še ni toliko, da bi se pokrili stroški za tisk, poštino i. t. d. Kdor ga misli naročiti, naj se oglasi čim prej, da vem v koliko primerkih dati tiskati drugo številko. »Domači zdravnik« bo izhajal od 1. junija redovno mesečno v zvezkih po 16 strani in velja za celo leto samo 2 kroni. Prvo številko pošiljam brezplačno na ogled. Časopis je podučljiv in zabaven. Prirodno in vodno zdravilišče se zida na podnožju vasi. Osnovnega društva predsednik je g. Josip Pangerc, nadžupan, ki je zavzet za vsako dobro naroda. Odprlo se bo v treh tednih, ali se more polivati in zdraviti tudi že poprej. Položaj Doline in okolice je krasen; pogled na morje adrijsko, ki nekdanj bilo si slavyansko, je nepopisljiv. V kratkem bo tukaj druga Opatija na slovenskih tleh. Že sedaj se javljajo gosti iz raznih dežel, med tudi tri rodbine iz Berolina. Imamo morskimi in planinskimi zrak. Natančnejša pojasnila pošilja najstarejši učenec pokojnega župnika Kneippa in ravnatelj I. Okič.

— **Umrl** je v Vrhopolu ondtni predsednik krajnega šolskega sveta Matej Kobal.

— **Posledice tepeža.** V Kopru so se za velikonočne praznike stepli vojaki, ki so bili na dopustu s civilisti. Pri tem je bil ranjen z bajonetom neki Nikolaj Štefe. Zdaj je Štefe umrl v tržaški bolnišnici.

— **Po odgovoru** so iz Gorice poslali na Kranjsko Viktorja Habjana, doma iz Račne. Habjan se je hotel izogniti vojaškemu naboru in je bil zato 9 dni zaprt.

— **25-letnico** Leonove okrožnice »Rerum Novarum« bo proslavljalo v nedeljo, 20 t. m. »Katoliško društvo« v Trstu.

— **Kitajsko odposlanstvo**, ki proučava evropske razmere, se sedaj muči v Trstu. Spremljajo ga odlični avstrijski diplomati, častniki in tehniki. Tajnik je princ L. u. i. general Jan in drugi, vsi iz Pekina. Obiskali so ladjedelnico sv. Marka in Lloydja. Kitajce je spremljal podpredsednik namestništva Schaffgotsch.

— **Nesreča vsled avtomobila.** Iz Planine pri Rakeku se nam poroča: Dne 24. aprila se je peljal tukajšnji posestnik in gostilničar g. Jakob Sicherl po državni cesti proti Rogatcu. Kar naenkrat pridrvi za njim z divjo hitrostjo avtomobil, konji se mu splašajo, voz prevrne, poškodovanec, kakor tudi voznik sam, se prestraši tako, da že tri tedne vsled tega boleha. To divjanje z avtomobili se ponavlja dan za dnevom, tako, da človek na vozu še življenja ni varen. Če se pa komu naredi kaka škoda, se nihče za to ne zmeni, voznik z avtomobilom drvi tebi niti, meni nič naprej, še na misel mu ne pride, da bi poravnal škodo. Če pa naš ubogi kmet na cesti kaj zagreši, je precej kazni na dnevnem redu. Ravno omenjeni posestnik je moral že denarno kazni plačati, ker je pred njegovo gostilno par minut konj z vozom stal brez nadzorstva. Ali kako strogo so določbe za vožnjo po mestih. — Samo avtomobilu je vse dovoljeno. Ali ni to velikanška drznost po cesti, kjer se vedno vozovi srečujejo in dohajajo, divjati s tako hitrostjo kakor železnični vlak? Posebno na ovinkih, ko se avtomobil kar nenadoma prikaže, mora splašati najbolj pametno žival. Seveda, ker se po avtomobilih vozi, večinoma »plava«, privilegirana kri, zato vbogi kmet molči pa potrpi. Toda, ker se dan za dnevom zgodi toliko nesreč vsled avtomobilov, naj se vendar tudi glede vožnje z avtomobili ukrenejo kake varnostne odredbe, ki se naj tudi izpolnjujejo, da bomo na cesti vsaj življenja varni.

— **Kletarski tečaji v Vipavi.** Iz Vipave se nam piše: V raznih listih naznanja gosp. c. kr. vinarski nadzornik B. Skalicky, da bo imel v petek, dne 18. t. m. kletarski tečaj v Št. Vidu nad Vipavo, ter da se bo ob tej priliki obravnavalo tudi vprašanje, kako pospešiti vinski promet z vipavskimi vini. Taki tečaji so danes pač na mestu, toda naj bi se ne vršili le med tednom. Pouka je v prvi vrsti potreben revni vinogradnik, ki pride malo med svet in ki malo ali nič ne čita; med tednom so pa taki vinogradniki tako vpreženi, da se nikakor ne morejo odstraniti od svojega dela, ako niso zato posebno plačani. Zato so pa taki tečaji vedno slabeje obiskani, ker se jih udeležujejo le nekateri boljši posestniki, ter oni, ki so moralno primorani priti. Posledica je, da se udeležujejo dotičnega tečaja v naši dolini vedno eni in isti. — Takšen pouk naj se toraj vrši ob praznikih popoldne, ko so vsi vinogradniki prosti. Tudi ne umejemo, zakaj se spravi vse vino, ki se v tukajšnjih državnih nasadih pridelja, ob gotovem času v Novo mesto; umestno bi pač bilo, ako bi se pustilo nekaj raznega vina tukaj za pokušnjo ob primernih prilikah. Kar se pa tiče vprašanja glede povzdige vinskega prometa, moramo kot vinogradniki priznati, da se je z vinskimi semnji, zlasti na Dolenjskem in sedaj tudi na Vipavskem, že veliko doseglo. Dokaz temu zadnja dva semnja v Postojni.

— **Novice iz Aleksandrije.** 12. maja. Angliži močno pomnožujejo svojo vojaško posadko v Aleksandriji. Nad 2000 vojakov je v kratkem sem dospelo. Včeraj popoldne je korakalo iz luke skozi Aleksandrijo zopet 1500 pešcev, za njimi imajo priti še konjeniki in topničarji; tako bomo na varnem v Egiptu, in Arabci se bodo dobro premislili, preden bi ponovili novi strah, kakoršnega so napravili Evropejcem 10. decembra lanskega leta. — Nek avstrijski mornar je ta teden padel s parnika »Semiramis« na most in se je močno poškodoval, podelil sem mu sv. olje. — 8. t. m. sta obhajala srebrno poroko g. Fernus Ivan, urarski mojster in Ana Perkova, ohrani steber slovenske naselbine še mnogo let!

— **Celovški mestni zastop** je protestiral proti namestitvi slovenskih uradnikov na novi železnici. Nemški nacionalci na Koroškem bodo kmalu sposobni za — blaznico.

— **Samoumor častnika.** V Trstu se je v postelji ustrelil poročnik Ljudevit Gorig.

Dosluzeni podčastniki.

(Imenovanja dosluženih podčastnikov v državnih službah pisarniških uradnikov.)

Po zakonu iz leta 1872 imajo vsi oni podčastniki, ki doslužijo 12 let aktivno, pravico do državne službe bodisi kot manipulacijski uradniki bodisi kot drugačni državni uslužbenci.

Ta zakon pa že davno ni več to, kar bi moral biti za podčastnike, za katere je zakon le vaba, nekaka fata morgana. Vzrokov je pa več. Nadprodukcija izobraženih mladih ljudi, ki vstopajo kot civilni praktikantje n. pr. v davčno službo, zapira podčastnikom, ki v težkih razmerah v najlepši svoji dobi vztrajajo pri vojakih nad 12 let, pot do boljše bodočnosti.

To bi bilo eno, ki pa ni še najhujše. Drugi vzrok je brezprimerna protekcija, pri kateri pride še posebno v poštev narodnostni moment ter politično naziranje prosilca.

V smislu zakona se mora v prvi vrsti nposhtevati starost po službeni dobi prosilčevi vspešno s kvalifikacijo. To se pa navadno ne godi, ker vsi šefi državnih uradov, ki imajo pravico imenovanja, uvažujejo samo razna nemestna priporočila, ne pa sposobnosti prosilčeve. Tako se navadno pripeti, da doseže svoj cilj manj zmožen uradnik, oni pa, ki je mnogo sposobnejši in celo starejši, pa se prvega zapostavi.

Pribiti moramo, kar nas pravzaprav najbolj sili k današnjim izvajanjem, način prakticiranja, ki se je izvajal pri deželni vladi na Kranjskem. Bognedaj, da bi bil bivši šef deželne vlade in njegov adlat — referent v personalnih zadevah izvedel, da je prosilec za uradniško mesto odločno narodnega mišljenja.

Eklatanen dokaz temu je, da je bil v preteklem letu imenovan vključ temu, da je bilo na razpolago dovolj domačinov z dobro kvalifikacijo, neki gospod rodod iz druge dežele in poleg tega iz znane nemško-nacionalne rodovine.

Torej na Kranjskem naj se umakne domačin tuju zato seveda, ker ima slednji nemško ime — namreč pomembno, v katerem se nahaja »sch« in »ai«! Če ima poleg tega seveda nemško srce, potem je to priporočilo nad vse.

Ni treba podcenjevati mest kanclistov in okrajnih tajnikov; bolj kot konceptni uradniki pridejo prvi v dotiko s strakami, in zato je neobhodno potreba, da imajo jezik naroda popolnoma v oblasti. Saj je menda dovolj, da so pri političnih uradih večinoma vsi konceptni uradniki Nemci!

Bilo bi gotovo jako koristno, če bi se merodajni, tudi poslanški krogi zanimali za to kategorijo političnih uradnikov saj v toliko, da se bodo službena mesta na domačih tleh oddajala domačinom in ne tujim protežirancem.

Upamo, da novi šef deželne vlade ne bo sledil vzgledu svojega prednika.

Zveza slovenskih pevskih društev.

Je imela v nedeljo svoj redni občni zbor, na katerem so bili navzoči zastopniki 21 pevskih društev. Sejo je otvoril profesor Štrito, pozdravil navzoče in govoril o pospeševanju slovenskega umetnega petja. Zahvalil se je »Glasbeni Matici« na prireditvi sobotnega koncerta in istotako zato, ker je prepusila svojo dvorano skupščini na razpolago.

Zvezni tajnik Šebenik je poročal, da šteje zveza 39 društev s 1020 člani. Odsek je imel 4 seje; zveza se je udeležila Prešernove slavnosti in sprejela hrvaško pevsko društvo »Kolo«. Razpisala je tudi dve častni nagradi (po 60 in 40 kron) za najboljše pevske zbere.

Zvezni blagajnik g. Dražil je poročal, da so znašali dohodki 697 K 92 v (članarina 413 K 60 v), a stroški 254 K 90 v. Zvezino premoženje znaša 809 K 89 v. Nato je govoril gosp. Lebar o delavnosti in zahtevah posameznih društev. Naštevaj je števila članov, njihova javna prednašanja in največ pete skladbe. Od zveze spojenih društev jih je 15 na Kranjskem, 10 na Štajerskem, 10 na Primorskem, 2 na Koroškem in 2 na Spodnjem Avstrijskem. — G. Cotič (Trst) je povdarjal predlog pevskega društva »Kolo« v Trstu, ki se tiče teoretičnih navodil za zborovodje. G. dr. Tuma (Gorica) je predlagal uvedbo pevskih šol po centrih vseh slovenskih dežel; g. Hubad je izjavil, da bi se počelo s poukom zborovodij o velikih počitnicah; glasbeni učitelj Mercina (Gorica) je želel za povzdigo petja boljšega pevskega materiala, češ, da je nemogoče vso krivdo zvrčati na zborovodje. O predlogu

društva »Ljubljanski Zvon« za izpremembo pravil, se je prešlo na dnevni red. Prihodnji občni zbor bo v Trstu. Letni doneski se niso zvišali. V odsek so bili voljeni sledeči gospodje: prof. Štrito, predsednik, dr. Vladimir Ravnihar, predsednikov namestnik, glasbeni ravnatelj Matej Hubad, zborovodja, kapelnik Hilarij Benišek, njegov namestnik, Dragotin Šebenik, Ivan Kocmur, Ivan Dražil, Fr. Golob, Rado Šturm, Slavoj Lebar in Ivan Zirkelbach, člani odseka za Ljubljano, Maks Cotič in Ivan Mercina, člani odseka za Primorsko; dr. Ante Schwab in Franc Zacherl, člani odseka za Štajersko in Val. Stangel, član odseka za Koroško. Računska pregledovalca sta g. Konrad Rozman in Franc Knific.

Nato se je oglašil tudi g. Mercina iz Gorice, ter povedal kake neresnice je pisala »Soča« o pevskem zboru »Čitalnice« goriske. Pevski zbor je imel skozi sedem mesecev na teden štiri redne skušnje ter je priredil dva koncerta. K tem skušnjam je redno pohajalo 22 dam in 20 gospodov, a »Soča« je kljub temu trdila, da zbor niti ne obstoji. Toliko le v pojasnilo o verjetnosti »Sočinih« poročil.

Oglasil se je k besedi potem še g. Dachs ter opravičeno grajal postopanje »Slovenskega Naroda« napram pevskemu društvu »Ljubljana«. Zato, ker je on kandidiral v trgovsko zbornico, napadal je »Sl. N.« društvo. On pravi, da ni kandidiral kot predsednik »Ljubljane«, ampak kot ljubljanski obrtnik. K pevskemu društvu »Ljubljana« je pristopil kot nadušen pevec in je društvu posvetil vse svoje moči, nikdar pa ni vsiljeval društvu svoga prepričanja. Od zveze pa pričakuje, da take neopravičene napade prepreči, oziroma prisili dotične liste, da prekličijo svoje proti društvu samemu naperjene napade. Zveza je primorana braniti ugled pevskih društev in jih v takih slučajih moralno podpirati. — (Opomba poročevalca: Ako bi »Slovenec« kaj takega zagrešil, potem bi se po njem brezozirno udarilo. Če »Narod« kaj takega stori — to je čisto kaj drugega.)

G. dr. Tuma obžaluje, da listi napadajo pevska društva, katere se veliko žrtvujejo in največ store za narodno probudo. Vsak posameznik če je napaden, naj se pa sam brani. Kdor hoče javno delati, mora imeti debelo kožo kot rinoceros. Sploh pa naj se take osebnosti ne vtikajo v delovanje pevske zveze.

G. Hubad je nato izjavil, da se zveza ne vtika in se tudi v bodoče ne bo vtikala v politiko, ampak bo prejel kakor slej stala nad političnimi strankami. Radi tega mora biti politika iz »Zveze« popolnoma izključena. Prizadeval si bo da odbor ublažiti eventualno nastalo nasprotje ter posredovati po možnosti, da se poravnava mirno preporna zadeva.

G. Kranjec je predlagal, da bi imela v zvezi stoječa društva prost vstop k društvenim prireditvam, kakor se to dela na Hrvaškem. G. predsednik omeni, da se bo odbor po možnosti na to oziral.

G. Dachs na to še omeni, da bi se morala edinstvo društev pokazati tudi dejanski. Ko je lansko leto zveza povabila pevska društva k sprejemu hrvaškega pevskega društva »Kolo« prišlo je osem pevcev od »Ljubljane« in približno toliko od »Slavca«. Gosp. predsednika zveze pa ni bilo nikjer, da se navzoči pevci niso vedeli, kaj naj store.

G. Kranjec je predlagal, da se izreče popolno zaupanje in zahvala odboru, kar je bilo soglasno sprejeto.

G. pl. Maslić še enkrat priporoča, naj se v Ljubljani prav pridno agitira za mnogobrojno udeležbo prihodnjega zborovanja v Trstu.

Ker ni nihče nič več predlagal, je g. predsednik zaključil zborovanje.

Književnost in umetnost.

• Slavische Literaturgeschichte. I. Ältere Literatur bis zur Wiedergeburt. II. Das 19. Jahrhundert. Von dr. Josef Karásek. Sammlung Götschen: št. 277 in 278. To je najnovejša publikacija tega nemškega znamenitega podjetja. Gotovo si bo marsikateri izmed naših čitateljev želel ob kratkem osvežiti spomin o slovanskih slovstvih, v kolikor je o njih slišal v srednjih šolah, novejši reči pa je morda v vsakdanjih skrbih prežrl. Tu je ob kratkem prijetno obnovi staro in izve marsikaj novega. Za rusko slovstvo je izšel pa že prej poseben zvezek, št. 166, »Dr. Georg Polonskij, Geschichte der russischen Literatur«, v isti zalogi. Marsikaj bo pazni čitatelj pogrešal; tako n. pr. o ukrajinski literaturi, ki sedaj vstaja kakor orjak, ki se vzbudi iz spanja, je bore malo v I. zvezku (str. 142 n.). Pri nas

Slovincih »katoliške moderne« ne pozna nič, a nas vsaj potolaži vsaj to, da omenja prav dobro češko; saj mu »Slovanský Přehled« še to zameri (1906, št. 8, str. 388).

Borzna poročila.

Kreditna banka v Ljubljani.

Uradni kurzi dunajske borze 17. maja 1906.

Založbeni papirji.	Denar	Blago
4% majeva renta	95 60	95 80
1% srebrna renta	99 55	99 75
1% avstrijska krona renta	99 80	100 10
4% zлата renta	118 —	118 20
4% ogrska krona	95 75	95 95
4% zлата	114 20	114 40
4% posojilo dežele Kranjske	99 50	101 —
4% posojila mesta Spljet	100 50	101 50
4% Zader	100 —	100 —
4% bosn.-herc. žel. pos. 1902	100 55	101 55
4% češka dež. banka k. o.	99 75	100 20
4% ž. o.	99 80	100 30
4% zast. pisma gal. d. hip. b.	100 40	101 50
4% pešt. kom. k. o. z 10% pr.	105 40	106 40
4% zast. pisma Innerst. hr.	100 20	101 20
4% ogr. cen. dež. hr.	100 —	100 20
4% hip. banke	100 —	100 25
4% obl. ogr. lokalnih žel. d. dr.	100 —	101 —
4% obl. češke ind. banke	100 50	101 50
4% prior. Trst-Poreč lok.	99 90	100 —
4% prior. dol. žel.	99 50	100 —
3% juž. žel. kup. 1/1 1/2	316 95	318 75
4% avstr. pos. za žel. p. o	100 55	101 55

Srečke.	1860 1/2.	1864.
4% tizske	199 70	201 70
4% zem. kreditne I. emisije	284 —	286 —
4% II.	157 65	158 65
4% ogr. hip. banke	290 —	299 —
4% srske á frs. 100 —	291 —	301 —
4% turške	264 —	269 50
4% srske	110 —	108 70
4% srske	153 —	154 50
4% srske	23 60	25 60
4% Kreditne	470 —	480 —
4% Inomoške	78 —	84 —
4% Krakovske	90 —	94 —
4% Ljubljanske	58 —	64 —
4% Avstr. rud. križa	49 —	50 75
4% Ogr.	30 70	32 70
4% Rudolfove	57 —	62 —
4% Salcburške	68 —	73 —
4% Dunajske kom.	520 —	529 50

Delnice.	133 65	134 65
4% južne železnice	677 75	678 75
4% Državne železnice	1680 —	1689 50
4% Avstr. ogrske bančne dolnice	679 75	680 75
4% Avstr. kreditne banke	820 50	821 50
4% Ogrske	242 —	243 —
4% Zivnostenske	658 —	659 —
4% Premogokop v Mostu (Brux)	577 25	578 25
4% Alpinske montan	2747 —	2757 —
4% Praške žel. ind. družbe	579 50	580 50
4% Rima-Murányi	277 —	278 —
4% Trbovlske premog. družbe	604 —	610 —
4% Avstr. orožne tovr. družbe	151 —	152 —
4% Češke sladkorne družbe		

Valute.	11 34	11 38
4% C. kr. cekin	19 14	19 16
4% 20 franki	23 47	23 55
4% 20 marke	23 98	24 06
4% Severceigns	117 375	117 575
4% Marke	95 55	95 75
4% Laški bankovci	253 —	253 75
4% Rublji	4 84	5 —
4% Dolarji		

Ali že veste?

Naroči se lahko tudi sama sobotna izdaja „Slovenca“ Stane le 7 K na leto

Osební kredit za uradnike, častnike, učitelje itd. Samostojni konzorcij Uradniškega društva za hranilne vloge in predajne dovoljuje posojila na osebni kredit pod najzmernejšimi pogoji tudi proti dolgoletnim odplačilom. Posredovalec so izključeni. Naslove konzorcijev naznani brezplačno osrednjuje vodstvo Uradniškega društva na Dunaju, Wipplingerstrasse 25. 720 39-17

Tako se nastopi služba občinskega in posojilniškega tajnika

v Knežaku na Notranjskem.

Prednost ima, če zna voditi petje. Plača po dogovoru. Ponudbo je vložiti takoj. Ne oženjeni prosivci, ki so vsaj občinskih poslov že vajeni, naj se z event. izpričevali in s potrebnimi pojasnili pismeno obrnejo do Andreja Urbančič, župana v Knežaku. 1124 5-4

Primerna

birmanska darila

1118 3

za deklice in dečke

se dobe najboljša in najcenejša.

Največja izbira konfekcije za gospode in dame po znižani ceni.

Angleško skladišče oblek

O. Bernatovič

Ljubljana, Mestni trg 5.

949 7

se dobe le pri

SINGER Ko.

akc. družba za šivalne stroje

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta.

Svarimo s tem najnujnejše svoje odjemalce pred šivalnimi stroji, ki jih ponujajo drugi trgovci pod imenom »izvirne Singerje«. Ker mi svojih strojev nikdar ne oddajamo takim trgovcem, obstoje taki »izvirni Singerjevi stroji« k večjemu iz starih rabljenih, iz tretje roke dobljenih šivalnih strojev, za katere ne moremo niti prevzeti kakega poročila, niti doposlati posamnih delov.

1164 51-48

Samo 6 dni

Havre - New York

vozijo zanesljivo najhitrejši brzoparniki Francoske prekomorske družbe.

Edina najkrajša črta čez

Bazel, Pariz in Havre v Ameriko.

Veljavne vozne liste in brezplačna pojasnila daje edino

oblastveno potrjena potovalna pisarna

ED. ŠMARD

v Ljubljani, Dunajska cesta 18,

v novi hiši »Kmetke posojilnice«, nasproti znane gostilne pri »Figovcu«.

Stroji za pletenje.

Šivalni stroji. ☐

Kolesa. ☐ ☐ ☐

Pisalni stroji. ☐

V največji izbiri pri tvrdki

IVAN JAX in SIN, Ljubljana. 1077 3-3

2291 139

„Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani“

Podružnica v CELOVCU.

Kupuje in prodaja

vse vrste rent, zastavnih pisem, prioritet, komunalnih obligacij, srečk, delnic, valut, novcev in deviz.

Promese Izdaja k vsakemu zrebanju.

Akcijski kapital K 2.000.000.—.

Zamenjava in eskomptuje

izrečane vrednostne papirje in vnovčuje zapale kupone.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavcije.

Eskompt in inkasso menio.

Rezervni zaklad K 200.000.—.

Daje predajne na vrednostne papirje.

Zavaruje srečke proti kurzní izgubi.

Borzna naročila.

Podružnica v SPLJETU.

Denarne vloge sprejema

v tekočem računu ali na vložne knjižice proti ugodnim obrestim. Vložni denar obrestuje od dne vloge do dne vzdiga.

Promet s čekl in nakaznicami.

Podružnice:

Praga z menjalnicami: Graben 25, Mala stran, Mostj. ulica 17, Žitkov, Husova ulica 37, Brno, Veliki trg 10, Baden, Glavni trg 4, Čoška Lipa, Čoška Kamica, Moravski Zumberg, Schillerjeva cesta 3, Mödling, Fran Josipa trg 9, Novi Jilja, Crna cesta 8, Pizen in Svltava.

Menjalnice na Dunaju:

I. Wollzeile 10, II. Taborstrasse 4, III. Ungargasse 69 (vogel Rennweg), IV. Wiedner Hauptstrasse 12, V. Schönbrunnerstrasse 88 a, VII. Mariabillerstrasse 76, VIII. Lerchenfelderstrasse 132, IX. Alservstrasse 32, X. Favoritenstrasse 59, XVIII. Währingerstrasse 82, XXI. Hauptstrasse 22.

Menjalnična delniška družba 67 150-49

„MERCUR“

Dunaj, I. Wollzeile 10.

Ako. kapital K 16.000.000. Reser. zaklad K 7.000.000.

Najkulantnejši

nakup in prodaja

vseh vrst rent, državnih papirjev, akcij, prioritet, zastavnih, srečk, deviz, valut in denarja.

Zamenjava in eskomptiranje

izrečanih zastavnih in obligacij, srečk in kuponov.

Kaj je torej z alkoholom?

Knjižica v tem aktualnem vprašanju,
pisana praktično in precizno se dobiva
v Katoliški bukvarni po 70 vin.

1122 5-4

Danes Anton Dreher-jevo

Carško pivo

se pije na najvišjem dvoru.

Toči se samo pri

S. C. Straunseiss-u

Glavni trg 19.

Otvoritev 6. maja.

VINTGAR

Restavracija JOS. ŽUMER

se priporoča častitim gostom,
letovičarjem, ob šolskih izletih,
in sploh izletnikom.

Z naravnim vinom, svežim pivom,
okusnimi toplimi in mrzlimi jedili.

Za zabavo je **pijanino**.

Na razpolago lastni vozovi in konji.
Večji obedi naj se izvolijo pravočasno
naznani. 1031 3

Fr. Falatov krojaški mojster
Ljubljana

Trnovske ulice 6

se priporoča preč. duhovščini v izdelovanje

1060 **vsakokvrstne obleke** 5-4

posebno talarjev, površnikov,

sl. p. n. občinstvu pa priporočam svojo
dobro urejeno krojaško delavnico, v ka-
teri izdelujem **obleke za gospode in**
dečke po najnovejšem kroju, natančno
po meri. — Prosim preč. duhovščino, da
me blagovolijo počastiti s cenjenimi na-
ročili, zagotavljam, da bom vedno
skrbel, da izvršim vsako naročilo v naj-
večjo zadovoljnost preč. naročnikov.

Obenem si dovoli opozarjati preč.
duhovščino na deželi, da bom v
prihodnjih dneh potoval po raznih krajih
Kranjske ter si usojal sprejemati naročila.
Zunanja naročila točna. Cene primerno ni. ko.

Naprodaj je po ugodni
ceni zaradi selitve

hiša in kovačnica

z nekaj zemljiščem. Vse je prav v dobrem sta-
nu, dve uri oddaljeno od Ljubljane ob dr-
žavni cesti; pripravno je tudi za kako drugo
obr. Proda se tudi **prav dobra krava**.

Več pove lastnik Anton Žavbi, kovač.
Dragomer 24 Pošta Vič p. Ljubljani. 992 8-8

Išče se

1138 3-2

poletno stanovanje

za čas od 1. junija do 30. septembra v
mestu ali neposredni bližini mesta,
obstoječe iz **dveh**, če mogoče meblovanih
sob in kuhinje ter s senčnatim vrtom
za malo družino.

Ponudbe na „**mesno posredo-**
valnico za delo in službe“

„Andropogon“

(Iznajditelj P. Herrmann, Zg. Poljskava.)

je najboljša, vsa pričakovanja prekašajoča **sredstvo za rast**
las, katero ni nikako sleparstvo ampak skozi leta z nenavadnimi
uspehi izkušena in z jamčeno neškodljiva tekočina, ki za-
brani izpadanje las in odstrani prahaje.

Značilno je, da se pri pravi rabi že čez 4 do 5 tednov opazi
močna rast las, kakor tudi brade, in imajo novo zrasli lasje
pri osivelih zopet svojo nekdanjo naravno barvo. — Mnogošte-
vilna priznanja. Cena steklenice 3 krone. Dobi se v vseh mestih
in večjih krajih dežele.

Preprodajalec popust!

Glavna zaloga in razpošiljatev v Ljubljani pri gosp. **VASO PETRIČIČ-u**.

V zalogi imajo tudi gg. U. pl. Trnkoczy in Anton Kanc v Ljubljani, M. Rant v Kranju, in lekarna „Pri
angelju“ v Novem mestu. 873 52-5

Priporočam prečastiti duhovščini in slavnemu občinstvu svojo **veliko**
zalogo

= umetnih cvetlic, =

šopkov za cerkveno in domačo porabo, **nagrobni vencev s tra-**
kovi. — Vezanje cvetlic in šopkov točno.

Velika izbira **belega perila, rokavic, nogavic, kravat**, različnih
srajc. Potrebščine za **krojače in šivilje**. **Slamnike** za dame, go-
spode in otroke. — Po ceni toda solidno blago, takó lahko vsakdo kupi pri meni.

Za kupcevalce na debelo najnižje cene.

Za obila naročila se priporoča

875 4-3

Katinka Widmayer

v Ljubljani, „pri Solncu“ za vodo, v palači meščanske imovine.

„Katoliška Bukvarna“ v Ljubljani

priporoča župnim uradom v nabavo ob priliki
kanoničnih vizitacij, birmovanj itd.:

Missale Romanum

a) za kapele in manjše cerkve:

Kron

Oblika male četvorke. Velikost 30×22 1/2 cm. V
črni vezavi z rdečo obrezo in zlatim križem 25:80
isto z zlato 27:50

Oblika četvorke. Velikost 31×22 1/2 cm. Črna ve-
zava z rdečo obrezo 32:40
isto z zlato 34:80
bogato in fino pozlačene platnice v svitlo - rdečem šagrinu 42:—
isto v črešnjevo-rdeči ali olivkasto-zeleni teletnini . . . 49:20
isto z drugobarvanimi vložki 54:—

b) za večje cerkve:

Oblika velike četvorke. Velikost 34×25 cm. V
črni vezavi z rdečo obrezo 35:50
isto z zlato 38:—
bogato in fino pozlačene platnice v svitlo-rdečem šagrinu 50:—
isto v črešnjevo-rdeči ali olivkasto-zeleni teletnini . . . 53:—
isto z drugobarvanimi vložki 54:—

Oblika male pole. Velikost 36×25 cm. Črna ve-
zava z rdečo obrezo 43:20
isto z zlato 44:40
bogato in fino pozlačene platnice v svitlo - rdečem šagrinu 52:80
isto v črešnjevo-rdeči ali olivkasto-zeleni teletnini . . . 57:60
isto z drugobarvanimi vložki 60:—

Preces ante et post missam pro opportunitate sacer-
dotis dicende. Oblika četvorke. Za zakristijo mesto tabel
27 1/2×20 cm vezano z zlatim križem na platnicah . . . 3:84

Ritus benedictionis et impositionis primarii
lapidis pro ecclesia aedificanda, consecrationis ecclesiae
et altarium et benedictionis signi vel campanae ex ponti-
ficali romano depromptus. Vezano 2:76

Benedictionale Romanum sive sacrae Benedictiones
ex Rituali Romano ac ex Missali necnon Pontificali Romano
excerptae. Vezano 3:75

Epistolae et Evangelia totius anni secundum Missale
Romanum etc. 36×25 cm. Rdeč šagrin, zlata obreza . . 33:60

Graduale de tempore et de Sanctis juxta ritum
sanctae Romanae eccl. Cum cantu. Črni tisek vezano . . 5:28
Isto rdeč in črni tisek 7:68

Pontificale Romanum summorum pontificum etc. Sine
cantu eleg. vezano 9:72
Isto cum cantu eleg. vezano 15:60

Kanon table krasno izdelane pod celuloidom se rabijo brez
okvirja in se brez škode snažijo in umivajo; v velikosti
39×24 1/2 cm (stranske 14×24 1/2 cm). Cena cele garniture 16:70
Isto v velikosti 40×27 1/2 cm (stranske 16×27 1/2 cm).
Cena cele garniture 16:—

Missae pro defunctis. Oblika četvorke 31×22 1/2 cm
platno, rdeča obreza 3:48
usnje, 6:—
zlato 6:96
Isto. Večja oblika 26×25 cm. Platno, rdeča obreza . . 4:56
usnje, 7:20
zlato 8:40

Dannerbauer-Pugnet, Praktisches Geschäfts-
buch für den Gurat-Clerus Oesterreichs. Vezano . . . 24:—

Slika njega Svetosti sv. Očeta Pija X. z jako ličnim Passe-
partout robom, velikost 57×44 1/2 cm, brez okvirja . . . 8:—
z lepim lesenim okvirjem in šipo 15:—

Slika njega Prezvzišenosti kneza in škofa ljubljanskega
Dra Antona Bonaventure Jeglič-a v isti velikosti in slični
izvršitvi 14:—
z lepim lesenim okvirjem in šipo 21:—